

Megjegyzések a Szegedi Kézműves Céh kiállításához

A szegedi képzőművészeti kiállítások ünnepélyes megnyitásáról eddig minden alkalommal nyomtasztó reménytelenség érzésével távoztam. A rendezők és kiállítók áldozatos fáradozása, a tárlatok anyagának mindenkor figyelemre méltó értékei s ezzel szemben a közönség dermesztő közönye következetesen a nemcsak mag és az életet elsorvasztó szikes talaj képét idézték föl. Növelte e kép elcsüggesztő hatását a megnyitások hagyományossá vált ceremóniája, mely a művészek és a közönség képviselőit szabványos szövegek kicserélésére kötelezi. Ezekben mindkét fél-ünnepélyes hanghordozással magas kulturális értékeket emleget, a művészetet, mint a nemzeti gényusz leg-tisztább megnyilatkozását ünnepli s az elismerésben néha sajnálatosan késedelmes kortársak mulasztásáért vigasztalja a jövőre az utókor örök hálájának szivárványát pöndöríti. Ha már az ilyen közterekben való edélges maga is lehangelő, annál inkább azzá teszi e megnyitó szövegeket az őszinteség teljes hiánya. Mert a közönség felé finom izlésről, nemes igényekről bőkoló művészek alapján meglehetősen rossz véleménye van publikumáról; ez pedig, miután letette ékes frázisokból kötött koszorúját a művészet eszményi oltárára, óvatosan kerülni igyekszik az oltár papjaival való minden közeli érintkezést. Néki nincs szüksége a művészre. Festőnek, szobrásznak azonban a közönség zsebéből csepög az élet vékony forrása: a művész tehát további súlyos erkölcsi eredményeket kénytelen tenni a közönségnek. Szinte vazallus és kényur viszonyában állnak egymással szemben az ilyen tárlatnyitásokon: az egyik alázattól elcsukló hangon ajánlja föl hódolati zálogul kiváltságos szellemek tudásának, erőfeszítéseinek, ihletének és álmainak legszebb gyümölcseit, a másik — jussaként, de ahogy haszontalan csecebecsét szokás, kegyes leereszkedéssel, vállvergető buzdítás al fogadja, méricskéli az elébe hordott ajándékokat.

Akárhányszor ismétlődik is művészek és közönség ilyen futólagos — szinte kényszerű — találkozás az üzleti célokkal egybekötött kiállításokon, nem teljesen reménytelen-e egészségesebb művészeti élet kialakulása mindaddig, amíg nem sikerül a közönségnek a művészet iránti érdeklődését fokozni, izlését nevelni, ismereteit tágítani, benne művészi igények csiráját megfogantatni, a művészetet számára szükségletté s őt magát a ma még »játékonyaságot gyakorló« műpártól a művészet szerelmésévé tenni?

Ennek a közönség-nevelésnek egyetlen hatásos, elméletben régen kitalált módja a vetített képekkel bőségesen illusztrált bölcs módszerű előadások szervezése s időnként, minül sürűbben, a fővárosi muzeumok képanyagából összeválogatott, a különböző korokat, stílusokat híven reprezentáló munkák egy-egy csoportjának bemutatása megfelelő magyarázatok kíséretében. Az Országos Képzőművészeti Tanács már ismételtan megpendítette ilyen vidéki vándorkiállítások rendezését, de muzeumi letétek engedélyezésénél több nem valósult meg eddig a buzgó tervezgetésekből. Egy szegedi művészcsoporthasonló irányu kezdeményezése is megfeneklett a kérdést »egységesen« és az »egész országra szólóan« megoldani »közszülő« központ nehézkességén s így e nagy feladattal vidéki városainknak, ha egyáltalán szükségét érzik, maguknak kell megküzdniök.

Az alig pár hónapja megalakult Szegedi Képzőműves Céh érdeme, hogy nálunk a közönség művészi nevelésének problémája komolyan felmerült, hogy az állami intézkedések egyedül üdvözítő voltát hirdető kényelmesekkel szemben a helyi eszközökben és örökben bizók lelkes kis csapata kerekedett felül s néhány hónap fáradságot nem ismerő önzetlen munkája a Céh egyházművészeti és világi képzőművészeti kiállításának nagyszerű teljesítményéhez vezetett, amelyet az

ilyenkor szokásos elismeréseket messze meghaladó hálával és szeretettel kell köszönetet mondani.

Bármilyen legyen e kiállítás külső cége s hivatalos programja, kivételes jelentőséget művelő célja s a rendezésnek e cél szolgálatába állított eljárásmodja ad neki. Az egyházművészeti jelleg kidomborítását a Szent István-év aktualitása ajánlotta. A szabadtéri játékokat kísérő ünnepségek keretébe való beállítás a rendezők kitűnő pszichológiai érzékét dicséri, mert kétségtelen, hogy Szeged közönségét a játékok légköre fokozottabb szellemi aktivitásra készíteti s ebben a felajzott lelkiállapotban a mindennapimál jóval fogékonyabb új élmények, ismeretek, tanulságok befogadására. Finom tapintat jele az is, hogy a didaktikus szándék nem tolatkodóan jelentkezik s helyes propagandisztikus fogás, mert a lokálpatrióta-büszkeségre is apellál, hogy a kiállítás egyik jelszava Szegednek, mint a műértékek városának felfedezése.

Ugyanaz a józan, körültekintő bölcsesség, amely a kiállítás elméleti előkészítésében mutatkozik, érvényesül a kivitelben is. Ehhez azonban még tömördekl más lelki és szellemi erő munkábaállítására volt szükség. Mindenekelőtt nagy-nagy hitre, hogy érdemes a szokatlan vállalkozásba belefogni s hogy lehet majd küzdeni minden előrelátott, vagy nem is sejtett akadályt. Aztán szívós kitartásra, áldozatoktól vissza nem rettenő lelkesedésre, sok erkölcsi és anyagi önmegtartóztatásra. S végül rengeteg komoly, szolid szakmabeli tudásra a legkülönbözőbb irányokban. Ez utóbbi tekintetben nyújtja talán a kiállítás a legszebb meglepetéseket. Kitűnt, hogy a cég tagjai, akiket a közhiedelem — igazságtalanul — saját művészetük büvkörében élő, önző féltékenykedőknek hajlandó tartani, bárki másnál jobban ismerik városuk művészi múltját s legrejtettebb mükinceseit. Kitént, hogy az emlékfanyag megrostálásában, az értékesnek a jelentéktelentől való megkülönböztetésében, bármely kor és stílus alkotásairól volt szó, alapos ismeretek és minőség-érék vezették a rendezőket. Emellett biztos és széleskörű művészettörténelmi tudás irányította az összegyűjtött anyag beosztását s tette lehetővé az egyes művek — majdnem kivétel nélkül helytálló — meghatározását. Megfelelő erők álltak rendelkezésre a restaurálás sokszor igen kényes és kockázatos feladatainak elvégzésére, fejlett izlésű, avatott kezű tárlattechnikusok rendezték el ötletesen s a fontosabb darabok lehetőség szerinti hangsúlyozásával a műtárgyakat. Ha mindehhez még figyelembe vesszük a Céh rendelkezésére álló anyagi eszközök szinte valószínűtlenül korlátolt voltát, a kiállítás helyiségeinek e célra való eredeti alkalmatlanságát, elismeréssel kell adoznunk a rendezőknek a szó szoros értelmében fizikai és mesteremberi munkateljesítményéért is, amelyre csak fanatikus, »a szükségből erényt kovácsoló« művészszeretetük képesítette őket.

A kiállítás rendkívülisége a megnyitás formáiban is üdítően megnyilatkozott. A Céh elnöke üdvözlő szavaiban nyugodt lelkiismerettel tehető volt magát a szokásos, sablonos: ez a kiállítás valóban nem képekben és szobrokban formulázott kérelem a közönséghez, hogy essen meg a szíve a szegény művé-

Mi csakugyan kiárúsítjuk nyári cikkeinket!

Vastag gumisapkák	-.39
Női divalboróvek	-.39
Gyermekruhácska	-.98
Rövidujjas női bluz	-.98
Strandiáska	-.98
Shoriharisnya kishibás	-.98
Uzónadrág	-.98
Férfi fonott divalöv	-.98
Gyermeknapozó	1.28
Gyapjúürdőruha	2.98
Márkás fürdőruhák is erősen leszállított áron	
Gyapju evezősnadrág, dupla lenékel	5.90
Frotier fürdőköppen	11.90

a fehércéglablás BOROS-nál

szeken, hanem ritka becsű, gyönyörű ajándék, amely — ha a megkezdett röögös uton további hasonló méretű lépések fogják sűrűn követni egymást — majd csak hosszú idő múltán teremhet tán erkölcsi bábéroknaál egyebet is a művészek számára. S az önértetes, bár szerény üdvözlő szavakra szokatlanul nemes és emelkedett hangu, a kivételes alkalomhoz minden ízében méltó válaszhangzott el a város polgármestere részéről, aki ebben a megnyitó beszédében példaadó tisztelettel ajtotta meg az elismerés és köszönet zászlaját nem az absztrakt művészet, hanem az élő s dolgozó művészek előtt, a kulturrembernek kulturájuk iránti biztos érzékével s szabatos formában fejttette ki a kiállítás jelentőségét s megszívlelésre méltó szavakat talált annak kifejezésére, hogy az ország második legnagyobb városának közönségére a lelki átalakulás, fejlődés, önnevelés nagy feladatai hárulnak még, ha nem akarja, hogy »innen csak a paprika, szegedi papucs, halbicska és a pusztai csend emléket vigye magával« az idegen.

A magasról elhangzó, vagy éppen hatóságis szónak még mindig nagy szuggeráló ereje van a tekintélytisztelenséggel vádolt közönségünkre. Ezt bizonyítja a »tekintélyek« részéről komolyan vett kiállítás rendkívül közönségikere s a látogatóknak éppen nem felszínes érdeklődése, amelyet hasznosan támogat a pontos katalógus.

A tanulságokkal, amiket a tárlat gondos szemlélője szerezhethet, nem foglalkozhatunk itt részletesen. Csak egy pár feltűnő érdekességet kívánunk szóvá tenni abban a sorrendben, ahogy a látogató elé tárul.

A kopott iskolaépület lépcsőházának két sívár, falmezeje képek elhelyezésére alkalmatlan lévén, barátságatlanul fogadta volna a belépőt. Az a félig tréfás ötlete támadt tehát a rendezőknek, hogy ide két nagy freskót volna jó festetni. A merész gondolatnak még merészebb megvalósítója akadt: a fiatal Vinkler László husz rövid nap

Csillár, rádió, gramafon

legnagyobb választékban és legolcsóbb áron
DEUTSCH ALBERT KFT

Délmagyarország legnagyobb villamosságai vállalata. — Részlet.
Körasz ucca 7. Telefon 18-71.